

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА АНТИЧНОСТІ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
Юрій БІДЗІЛЯ
« 30 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.01 Українська мова та література
Освітня програма	Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035 Філологія** спеціалізації **035.01 Українська мова та література** освітньої програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність».

Розробник: *Федака Сергій Дмитрович*, доктор історичних наук, професор кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби.**

Протокол № 10 від 30 травня 2023 року

Завідувач кафедри Ігор ЛІХТЕЙ

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету.**

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	2-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 3	4-й	4-й
	Лекції:	
	24 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	20 год.	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	46 год.	80 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативний курс «Історія та культура України» є базовим для підготовки висококваліфікованих фахівців. Основна навчальна і виховна мета дисципліни полягає у створенні умов для свідомої орієнтації молодшої людини у сучасному світі, суспільстві, формування у неї відповідної активної соціальної та громадської позицій, підвищенні рівня духовної культури, культури спілкування і діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, теорії та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов науково-дослідницької діяльності.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й

досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ПК 7. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ПК 10. Здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов для вивчення дисципліни «Історія та культура України» відповідно до структурно-логічної схеми немає.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	РН 2
Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	РН 3
Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.	РН 4
Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	РН 5

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія та культура України»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
<i>Розуміє</i> еволюцію історичного процесу, хронологію та етапи розвитку історії. Спроможний назвати основні концептуальні підходи, що використовуються при періодизації вітчизняної та світової історії.	РН 2
<i>Використовує</i> інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	РН 3
Розуміє основні принципи буття людини, її місця в суспільстві.	РН 4

Вміє простежити цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України, здатний до критичного осмислення наявного масиву інформації.

ПРН 5

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Історія та культура України» є: залік, модульна контрольна, оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, письмові роботи, робота з підручниками, науковими джерелами; виконання індивідуальних завдань тощо.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступи на практичних заняттях тощо. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, консультаціях.

Форма модульного контролю: письмова.

Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- словесні методи навчання: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, тести;
- за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- за ступенем самостійності мислення здобувачів при засвоєнні знань: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, проблемно-пошукові.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	CP	50	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	20		

T1, T2 ... – теми

CP – самостійна робота

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1
---------------------------------------	----------

	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	30
Самостійна робота	1	20
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає письмові відповіді на теоретичні питання, різних рівнів складності. За кожну правильну відповідь на 3 теоретичні завдання здобувач може отримати від 10 до 20 балів максимум. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, як відвідали не менше 90 % аудиторних занять (або відпрацювали пропущені заняття на консультаціях) і отримали не менше 60 % від можливої кількості балів за поточну роботу.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Історія та культура України» згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які виконали усі види практичних завдань. До початку модульної контрольної роботи здобувачі мають мати поточні підсумкові бали за практичні заняття та самостійну роботу. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 50 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на тести та теоретичні питання, виконання практичних завдань.

Перескладання підсумкового модульного контролю здобувачами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Якщо здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами поточного оцінювання та модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо здобувач бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82–89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64–73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за залік визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт.

Оцінку **«зараховано» (90–100 балів, А)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку **«зараховано» (82–89 балів, В)** отримує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку **«зараховано» (74–81 бал, С)** отримує здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку **«зараховано» (64–73 бали, D)** заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку **«зараховано» (60–63 бали, E)** заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незараховано» (35–59 балів, FX) виставляється здобувачу, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «незараховано» (35 балів, F) виставляється здобувачу, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення цієї дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

До складання заліку допускаються здобувачі вищої освіти, у яких підсумкова модульна оцінка за семестр становить не менше 35 балів і яким зараховано всі види робіт за цей семестр.

Здобувач вищої освіти, підсумкова рейтингова оцінка якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити її до початку підсумкового семестрового контролю під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. Інакше здобувач не допускається до складання заліку і в нього виникає академічна заборгованість.

Залік із навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролю та його влаштовує підсумкова модульна оцінка. Здобувачі вищої освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на заліку рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання оцінка не може бути менша за підсумкову оцінку, яку він отримав за результатами модульних контролів.

Залік проходить в усній формі. На залік виносяться теоретичні, практичні завдання в обсязі навчального матеріалу. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік заноситься у відомість обліку успішності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Вступ. Предмет, завдання, значення історії України, її періодизація. Первісно-общинний лад. Найдавніші цивілізації на території України. Історіографія та джерела курсу. Концепція курсу. Форми і методи вивчення курсу: лекції, семінари, самостійна робота, колоквиуми і консультації, їх суть і методика проведення. Поява і розселення людей на території України. Найдавніші стоянки, Найдавніші землероби та скотарі на території України. Трипільська культура. Скіфи – розселення та заняття. Розквіт скіфської держави. Сармати. Античні міста-колонії в Північному Причорномор'ї. Давні слов'яни – розселення, заняття. Писемні джерела. Суспільне життя. Слов'яни під час Великого переселення народів. Зародження сучасних східно-слов'янських народів.

ТЕМА 2. Виникнення та розквіт Київської Русі. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинське князівство. Східнослов'янські племена – предки українців напередодні утворення держави. Розселення. Формування апарату влади. Державотворчі процеси в Середньому Подніпров'ї. Духовне життя. Утвердження династії Рюриковичів. Походження назви Русь. Норманська теорія. Перші Київські князі. Походи на Візантію. Київська держава за князювання Ольги та Святослава, В. Великого, Я. Мудрого, В. Мономаха. Внутрішньополітичні реформи. Хрещення Русі. Формування державної території. Зовнішньополітична діяльність. Міжусобна боротьба. Боротьба з кочовиками. Галицько-Волинська держава – правонаступниця Київської держави. Причини політичної (феодальної) роздробленості, її сутність та наслідки. Політичний і економічний розвиток Київського, Переяславського, Чернігово-Сіверського, Волинського, Галицького та інших князівств –

середини XII – першої половини XIII ст. Утворення Галицько-Волинського князівства – 1199 р. Роман Мстиславич. Данило Романович. Місце і значення Київської Русі в історії України.

ТЕМА 3. Українські землі в умовах іноземної колонізації (друга половина XIV – перша половина XVI ст.). Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави. Польська експансія на українські землі. Вхідження Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля до складу Литовської держави. Характер Литовсько-Руської держави. Кревська унія. Остаточне захоплення Польщею Галичини. Українські землі під владою Литви та Польщі наприкінці XIV – в першій половині XVI ст. Україна за великого князя Вітовта. Повстання литовсько-руської знаті на чолі з князем Свидригайлом проти Польщі. Ліквідація автономії Київського і Волинського удільних князівств. Закарпаття в складі Угорщини. Буковина в складі Молдавського князівства. Московсько-литовські війни. Завоювання Московською державою чернігово-сіверських земель. Кримське ханство у XIV–XVI ст. Соціальний устрій та господарське життя в Україні в другій половині XIV – перша половина XVI ст. Соціальна піраміда. Національні і соціальні рухи. Розвиток сільського господарства, ремесла, торгівлі. Міста. Магдебурзьке право. Культурне й церковне життя. Розвиток української мови. Усна народна творчість. Освіта. Ю. Дрогобич. Початок українського книгодрукування. Ш. Фіоль. Літописання. Архітектура. Живопис. Становище православної віри.

ТЕМА 4. Зародження і розвиток українського козацтва. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу. Політичне становище українських земель у середині XVI ст. Збереження українською шляхтою державотворчих процесів. Князь В. Острозький. Передумови об'єднання Великого князівства Литовського та Польського королівства. Люблінський сейм 1569 р. та його наслідки для України. Виникнення українського козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Господарська діяльність. Поява перших Січей. Д. Вишневецький. Утворення козацької держави – Запорізької Січі. Наростання національно-визвольної боротьби. Повстання 1591–1596 рр. під проводом К. Косинського та С. Наливайка. Українське козацтво в першій чверті XVII ст. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний, його політична, військова та просвітницька діяльність. Участь українського козацтва в Хотинській війні. Золота доба морських походів. Національно-визвольні повстання українського народу 20–30-х рр. XVII ст. Соціально-економічне та політичне становище України 20–30-х рр. XVII ст. Польсько-козацький збройний конфлікт 1625 р. 1630 р. – повстання під проводом Т. Федоровича (Трясила); 1635 р. – під проводом І. Сулими. Національно-визвольна боротьба 1637–1638 рр. під проводом П.Павлюка, Я. Острянина, Д. Гуні. Місце і значення козацтва в історії України.

ТЕМА 5. Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст. Відродження української держави. Українські землі в другій половині XVII ст. Поділ Гетьманщини, продовження боротьби за незалежність. Передумови і початок Національно-визвольної війни українського народу проти польського панування. Причини, характер, рушійні сили. Перші успіхи – битва під Жовтими Водами, Корсунем. Розгортання Національно-визвольної війни в 1648–1649 рр. – Битва під Пилявцями, похід в Галичину. Зборівський мир. Утворення Української козацької держави. Зовнішня політика Гетьманщини. Зміни в соціально-економічному житті. Бойові дії в 1650–1653 рр. Битва під Берестечком. Білоцерківський мирний договір. Батозька битва. Молдавські походи. Битва під Жванцем. Українсько-російський договір 1654 р. Воєнні дії проти Польщі 1654–1655 рр. Віленське російсько-польське перемир'я 1656 р. Продовження військових дій у 1656–1657 рр. Смерть Б. Хмельницького. Українські землі в роки правління І. Виговського. Зовнішня і внутрішня політика. Гадяцька угода. Конотопська битва. Російсько-українська війна. Гетьман Ю. Хмельницький. Переяславський договір 1659 р. Чуднівська компанія. Слободиженські угоди. Боротьба за владу на Лівобережжі. Гетьмани П. Тетеря, І. Брюховецький. Андрусівське

перемир'я 1667 р. Правобережна та Лівобережна Україна в 60–80-х рр. П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання двох частин України. Гетьман Д. Многогрішний. Гетьман Лівобережжя І. Самойлович, його внутрішня і зовнішня політика. Боротьба за гетьманство між П. Дорошенком, П. Суховієм, М. Ханенком. Похід султанського війська на Україну. Чигиринські походи. Бахчисарайський мир. «Вічний мир – 1686 р.». Перший кримський похід. Запорізька Січ у другій половині XVII ст. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Кошовий отаман І. Сірко. Господарське життя й політичний устрій Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України в другій половині XVII ст. Масова колонізація українцями Слобожанщини. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережжя та Слобожанщини. Органи влади. Розвиток сільського господарства, ремесел, промислів, торгівлі. Підпорядкування української православної церкви Московському патріархату.

ТЕМА 6. Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст. Гетьманщина та землі Правобережної України наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст. Українські землі в другій половині XVIII ст. Гетьман І. Мазепа. Зовнішня і внутрішня політика. Другий Кримський похід. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. С. Палій. Національно-визвольне повстання 1702–1704 рр. Україна в Північній війні. Похід Карла XII на Україну. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців. Полтавська битва. Зруйнування Чортомлицької Січі. Місце гетьмана І. Мазепа в українському національно-визвольному русі. Гетьман П. Орлик та його Конституція. Україна після Полтавської битви. Посилення колоніальної політики Російської імперії. Гетьман І. Скоропадський. Решетилівські статті. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок – спроба відновлення державних прав України. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол і його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду» 1734–1750 рр. Гетьман К. Розумовський. Заснування Нової Січі. Правобережжя та західноукраїнські землі. Національно-визвольна боротьба. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина 1768 р. М. Залізняк. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої та українські землі. Лівобережжя та Слобідська Україна. Ліквідація Гетьманства – 1764 р. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Остаточна ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Південна Україна. Адміністративно-територіальний поділ. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський – останній кошовий отаман. Участь українського козацтва в російсько-турецьких війнах другої половини XVIII ст.: 1768–1774 рр., 1787–1791 рр. Заселення Південної України. Кримське ханство. Особливості соціально-економічного розвитку. Культура і побут. Приєднання Криму до Росії. Культура України другої половини XVIII ст.

ТЕМА 7. Українські землі у складі Російської імперії. Наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Скасування кріпосного права. Буржуазні реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їх проведення в Україні. Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Чисельність та етнічний склад населення. Національне та соціальне становище українського народу. Наддніпрянська Україна в системі міжнародних відносин. Україна в російсько-турецьких війнах 1806–1812 рр. та 1828–1829 рр. Азовське козацьке військо. Російсько-французька війна 1812 р. і Україна. Економічне становище – стан сільського господарства й розвиток аграрних відносин. Промисловість. Початки промислової революції. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Місце України в зовнішній торгівлі. Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі. Діяльність українського дворянства в питанні відновлення автономії України. В. Капніст. Новгород-Сіверський гурток. «Історія Русів». Українське культурне відродження. Роль Слобожанщини у цьому процесі. Російський визвольний та польський національно-визвольний рухи на українських землях в 20–30-х рр. Декабристи і Україна. Кирило-Мефодіївське товариство. Місце Шевченка в українському національно-визвольному русі. Соціальна боротьба. Посилення національного та соціального гніту. Форми і характер протесту українського народу. Повстання селян під проводом

У. Кармелюка. «Київська Козаччина» 1855 р. Економічний розвиток. Формування ринкових відносин. Особливості соціально-економічного розвитку українських земель. Кримська війна. Загострення соціально-економічного становища і політичної ситуації. Виникнення революційної кризи. Селянська реформа на Україні і її особливості. Економічна політика російського уряду. Особливості індустріалізації. Міста. Внутрішня торгівля. Українські підприємці. Суспільно-політичний рух. Початок громадівського руху. Громада в Петербурзі. «Основа». Діяльність громад на Україні. В. Антонович. Польське повстання 1863–1864 рр. Національна політика російського уряду. Валувєвський циркуляр і Емський указ. Діяльність громад в 70-80-х рр. М. Драгоманов. Братство Тарасівців. «Молода Україна». Народники. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст. Соціально-економічний стан. Зміни в сільському господарстві після аграрної реформи 1848 р. Формування фабрично-заводської промисловості. Нафтова промисловість. Торгівля. Міста. Суспільно-політичний рух. Москвофіли і народовці. Заснування і діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта», літературного товариства ім. Т. Шевченка. Піднесення національно-визвольного руху у 70–90-х рр. Радикальний рух у Галичині. «Нова ера». Перші політичні партії. Ю. Бачинський, І. Франко. Розгортання руху на Буковині і Закарпатті.

ТЕМА 8. Україна на початку XX ст. Українська національно-демократична революція. Наддніпрянська Україна на початку XX ст. Економічний розвиток. Утворення монополістичних об'єднань. Економічна криза 1900–1903 рр. Сільське господарство. Посилення міграції українських селян. Піднесення національно-визвольного руху. Створення політичних партій. Самостійницькі та автономістські тенденції. «Самостійна Україна» М. Міхновського. Україна і російська революція 1905–1907 рр. Виникнення і діяльність «Просвіти». Поява масових українських періодичних видань. Початок процесу українізації української освіти. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Наддніпрянська Україна в 1907–1914 рр. Столипінська аграрна реформа. Посилення національного гніту. Закриття «Просвіт». Створення ТУП. Незалежницька течія в національно-визвольному русі. Д. Донцов. Західноукраїнські землі на початку XX ст. Соціально-економічний розвиток та політичне становище. Економічне та політичне становище українського населення. Розвиток кооперативного руху. Наростання українського політичного руху. Цілі боротьби українців Галичини і посилення руху за їх досягнення. Діяльність політичних партій. Національні і спортивно-фізкультурні організації «Сокіл» і «Січ». Митрополит А. Шептицький та його роль у піднесенні національного життя в західноукраїнських землях. Культура України на початку XX ст. Особливості розвитку культури. Освіта. Література. Наука. М. Грушевський, Д. Багалій, Б. Грінченко, А. Кримський, Ф. Вовк. Видатні вчені природознавці. Українська преса та видавництва. Музеї. Театр. Архітектура. Музика. Живопис. Побут і звичаї українців. Церковне життя. Початок Першої світової війни. Українські землі напередодні війни. Плани Антанти і Троїстого союзу щодо України. Заснування Головної української ради у Львові. Створення Союзу визволення України. Формування легіону Січових стрільців. Ставлення до війни на Наддніпрянщині. Військові дії на Україні в 1914 р. Захоплення російськими військами Галичини та Північної Буковини. Воєнні дії в 1915–1917 рр. Бойовий шлях легіону УСС. Національний рух на українських землях. Назрівання глибокої економічної та політичної кризи в ряді країн, зокрема, в Російській і Австро-Угорській імперіях. Україна на початку 1917 р. Лютнева буржуазно-демократична революція в Росії. Початок революції на Україні. Дві тенденції в політичних програмах українських партій – автономістська і самостійницька. Утворення Центральної Ради, її склад, політична програма. М. Грушевський. Початок українізації армії. Виникнення вільного козацтва. Проголошення автономії України. Наростання політичної боротьби в Україні у липні-жовтня 1917 р. Українські політичні партії, загальноросійські партії: їх програми, боротьба за вплив на маси. Український Національний Конгрес. I та II Всеукраїнські військові з'їзди. I Універсал. Проголошення автономії. Утворення Генерального Секретаріату. В. Винниченко. II Універсал Центральної Ради. Виступ самостійників, «Тимчасова інструкція Генеральному

Секретаріату тимчасового уряду України». Здобутки і прорахунки Центральної влади. Послаблення її позицій. Жовтнева революція і її вплив на розвиток подій на Україні. ІІІ Універсал. Проголошення Української Народної Республіки. Війна Радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР. Загострення відносин ЦР з Раднаркомом Росії. Ультиматум радянського уряду. І Всеукраїнський з'їзд Рад. Проголошення радянської влади в Харкові. Вступ Червоної армії на Україну. Початок бойових дій. Похід більшовицьких військ на Київ. Бій під Крутами. ІV Універсал – проголошення незалежності УНР. Перша спроба радянзації України.

Українська держава. Мирні переговори у Брест-Литовську. Мирний договір. Вступ німецько-австрійської армії в Україну. Конфлікт Центральної Ради з військовою адміністрацією. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Зовнішня і внутрішня політика Української Держави. Гетьманський режим і українські політичні партії. Селянське повстання 1918 р. проти режиму гетьманського уряду і окупаційної німецько-австрійської армії. Анулювання РСФРР Брестського договору та наслідки цього акту для України. Директорія УНР. Утворення Директорії та її політичний курс. В. Винниченко. С. Петлюра. Трудовий конгрес. Висадка десанту Антанти на Півдні. Активізація військових дій більшовицької Росії проти УНР. Поразка Директорії. Західноукраїнська Народна Республіка. Проголошення ЗУНР. Формування законодавчої і виконавчої влади. Злука УНР і ЗУНР. Створення УГА. Військові дії проти Польщі. Відхід військ УГА за Збруч. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами.

Формування та політика радянського уряду в 1919 р. Х. Раковський. Політичний курс більшовиків. Політика «воєнного комунізму». Селянські виступи. Політичні партії. Наступ на Україну білогвардійських військ генерала Денікіна. Поразка військ УНР і УГА. Денікінський режим. Партизанський рух на Україні. Боротьба радянських військ проти Денікіна і його поразка. Відновлення влади більшовиків на Україні на початку 1920 р. Всеукрревком. Вибори до Рад. Відносини з Радянською Росією. Продовження політики «воєнного комунізму» в економіці і суспільному житті. Діяльність КП(б)У, УКП(б), УКП. Війна Радянської Росії з Польщею та Україна. Варшавська угода між УНР та Польщею. Наступ польських військ. Польський режим. Контрнаступ радянських військ. Ризький мирний договір. Припинення боротьби регулярних військ УНР. Розгром військ Врангеля і махновців. Терор у Криму.

Чинники розвитку культури в 1917–1920 рр. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Загальноосвітня школа за Центральної Ради, Української Держави П. Скоропадського. Стан науки. Відкриття Української Академії Наук (УАН) і Національних університетів. Освітня політика більшовиків. Визначні українські письменники. Театральне, музичне, хорове мистецтво. Ставлення більшовиків до старовини. Місце і значення Української національно-демократичної революції в історії України.

ТЕМА 9. Розвиток України в 1920–1930-ті рр. Економічне і соціальне життя в роки НЕПу. Внутрішнє і міжнародне становище. Політична криза на початку 1921 р. Державний статус України в 1921–1922 рр. Юридичне оформлення Союзу РСР. Статус України в СРСР. НЕП і особливості впровадження його в Україні. Голод 1921–1922 рр. Причини, масштаби. Діяльність радянських і зарубіжних організацій допомоги голодуючим. Наслідки нової економічної політики. Культура і духовне життя в роки НЕПу. Політика більшовиків у царині культури. Українізація (коренізація). П. Гринько, О. Шумський, М. Скрипник. Опір «українізації». Ліквідація неписьменності. Література і мистецтво. Українське національне відродження в літературі та його провідники. Літературно-художні об'єднання. Літературна дискусія 1925–1928 рр. М. Хвильовий. Образотворче мистецтво. Кінематограф. О. Довженко. Релігійне життя в Україні. Виникнення Української автокефальної православної церкви.

Перемога Й. Сталіна в затятій боротьбі партійних вождів за владу (1927 р.). Демонтаж НЕПу. Повернення до деяких традиційних аспектів політики – суворого централізму й одноосібної влади. Перші п'ятирічки. Перехід до форсованої індустріалізації. Підсумки довоєнних п'ятирічок. Промисловість України напередодні Другої світової війни. Суцільна

колективізація – одна з найжахливіших подій в українській історії. Перехід до прискореної колективізації. «Ліквідація куркульства як класу». Голодомор 1932–1933 рр. Причини і передумови. «Закон про п'ять колосків». Посилення «хлібозаготівель» та їхня суть. Масштаби та наслідки голодомору. Громадсько-політичне життя. Зміни в соціальному складі населення. Соціальні деформації.

Стан культури в 30-ті роки. Становище в галузі освіти. Наука. Діяльність Академії Наук. Видатні досягнення українських учених. Труднощі в розвитку науки. Художня література і мистецтво. «Розстріляне відродження». Театральне мистецтво. Доля кобзарства і лірництва. Церковна політика. Ліквідація УАПЦ. Закриття і знищення храмів, культового майна і споруд.

Західна Україна під владою Польщі. Остаточна анексія Східної Галичини та її правовий статус. Польська політика щодо Західної України (Волинь, Полісся, Підляшшя). Економічне становище населення. Характер промисловості. Українська кооперація. Аграрні відносини. Національно-визвольна боротьба. Створення УВО та її діяльність. Організація українських націоналістів. Методи діяльності ОУН. С. Бандера. А. Мельник. Інтегральний націоналізм. Д. Донцов. «Пацифікація». Політичні партії у Східній Галичині. УНДО. Компартія Західної України. Українські землі в складі Румунії та Чехословаччини. Буковина та українська Бессарабія під окупацією Румунії. Політика «денационалізації». Політика дискримінації та асиміляції. Татарбунарське повстання. Політичні партії на українських землях. Вхідження Закарпаття до складу Чехословаччини. Особливості політичної боротьби в Закарпатті: русофільство, русинство, українофільська течія. Надання автономії Карпатській Україні. Карпатська Україна. А. Волошин.

ТЕМА 10. Україна напередодні та в роки Другої світової війни. Конституція СРСР 1936 р. Конституція УРСР 1937 р. Великий терор. Судові процеси. Шахтинська справа. «Спілка визволення України». Масові репресії та їх жертви. Українська карта в політиці великих держав напередодні Другої світової війни. Пакт Ріббентропа-Молотова. Таємний протокол. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії в Західну Україну. Включення західноукраїнських земель, Північної Буковини, Південної Бессарабії до складу УРСР. Радянізація західноукраїнських територій. Репресії тоталітарного режиму та опір йому. Радянсько-німецька війна. Початок війни. Причини катастрофи. Оборонні бої влітку-восени 1941 р. Відновлення української держави. Поразка радянських військ. Окупаційний режим. План «Ост». Геноцид. Розгортання руху опору в Україні та його течії: радянське підпілля і партизанський рух; оунівське підпілля. Створення Української повстанської армії. Україна в 1943 р.

Перемога Червоної Армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Падіння «Східного Валу». Діяльність радянського підпілля і партизанських загонів. УПА, її політична еволюція. Стосунки між польськими і радянськими партизанами, УПА і Армією Людовою. Героїчна праця українців в тилу.

Україна на завершальному етапі війни 1944–1945 рр. Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ українських фронтів. Завершення вигнання окупантів з України. ОУН, УПА на завершальному етапі війни. Проблема кордонів. Завершення Другої світової війни. Відновлення Радянської влади на Україні. Розширення прав Радянської України. День Перемоги. Становище в західних областях. Українці у війні. Втрати України у війні. Культурне життя в роки війни. Місце і значення Другої світової війни в історії України.

ТЕМА 11. УРСР у 1945–1985 рр. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – на початку 50-х років. УРСР у перші повоєнні роки. Народне господарство. Особливості відбудови промисловості. Післявоєнне село. Політичне життя – «Жданівщина». Голод 1946-1947 рр. Його причини, масштаби і наслідки. Індустріалізація та колективізація в західних областях. Доля української греко-католицької церкви. Депортація українців. Операція «Вісла». Репресії. Боротьба ОУН та УПА. Україна на початку 50-х рр. Внутрішньополітичне становище України після смерті Й. Сталіна. Десталінізація. Вхідження Криму до складу УРСР. Суспільно-

політичне життя й політична боротьба. XX з'їзд КПРС і Україна Початок політичних реабілітацій, демократизації державного життя. Розширення повноважень України в складі СРСР. М. Хрущов. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Л. Брежнєв. Стан економіки в Україні. Економічне реформування. Раднаргоспи і їх вплив на економічний розвиток України. Аграрна політика. Рівень життя населення. Стан продовольчого і товарного забезпечення. Культура і духовне життя Ідеологізація культурного життя. Посилення русифікації. Лібералізація культурного життя. «Відлига» в українській літературі. Шістдесятники. В. Симоненко, Л. Костенко, З. Сверстюк, І. Світличний, І. Драч та ін. Національно-визвольний рух в Україні. Українська робітничо-селянська спілка. Л. Лук'яненко, І. Кандиба. Праця І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація». Політична опозиція. Програмні та організаційні засади руху опору, його течії і концептуальні погляди. Державницькі ідеали. Система репресій.

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні. Ідеологічні орієнтири партійно-державного керівництва та їх ілюзорність. Криза партійно-державного керівництва. Зростання всевладдя Комуністичної партії. Дві лінії в українському партійно-державному керівництві: націонал-комуністична і проімперська. П. Шелест. В. Щербицький. Політико-правовий статус України у складі СРСР. Конституція 1978 р. Стан економіки України та визрівання економічної кризи. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років XX ст. Особливості індустріального розвитку УРСР. Визрівання економічної кризи. Деструктивні процеси на селі. Етносоціальні процеси. Рівень життя трудящих. Здобутки і проблеми розвитку соціальної сфери. Опозиційний рух. Причини його активізації. В. Стус, М. Руденко, О. Тихий, М. Литвин, В. Марченко. Погром 1972–1973 рр. Позасудові переслідування. Утворення УГС та її діяльність. Розгром УГГ. Культура і духовне життя. Освіта. Русифікація. Середня спеціальна школа та вища. Становище науки. Розвиток літератури. Репресії щодо письменників. Мистецтво. Наступ тоталітаризму на українську культуру.

Перебудова в СРСР і Україна. М. Горбачов. Початок перебудови. Поглиблення перебудовчих процесів та падіння авторитету компартії України. Руйнування ідеологічних догм. Виборчі компанії 1989-1990 рр. Боротьба в парламенті. Чорнобильська трагедія. Погіршення економічної ситуації. Наростання економічної кризи. Провал політики прискорення. Причини невдач реформування економіки. Фінансове становище. Рівень життя народу. Криза соціальної сфери та екології. Провал радикальної «економічної реформи». Розгортання національно-визвольного руху в Україні. Загострення національного питання в СРСР. Активізація національного руху. Формування національних громадських організацій і об'єднань. Розгортання робітничого руху. Шахтарський страйк 1989 р. Виникнення нових політичних партій. Формування Народного Руху України. Спроби політичних реформ і зростання активності українського суспільства. Реформи політичної системи СРСР. Гласність та лібералізація. Політичні зміни в Україні. Зростання народної ініціативи. Мітинги та демонстрації. Формування багатопартійної системи. Розклад Компартії України. Загострення політичної боротьби. Друга сесія Верховної Ради. Опір демократичним перетворенням. Демплатформа. Декларація про державний суверенітет 16 липня 1990 р. Провал спроб збереження федерації радянських республік. Суспільно-політичні процеси в першій половині 1991 р. Спроби державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 р. ДКН і Україна. Проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. Вибори Президента України. Розпад СРСР.

ТЕМА 12. Утвердження та розбудова сучасної України. Початок державотворчих процесів. Об'єктивна необхідність державотворення. Особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Л. Кравчук – перший Президент України. Запровадження атрибутів державності. Формування місцевих органів влади і самоврядування. Проблеми розбудови української державності. Дострокові вибори в 1994 р. Президента та Верховної Ради України. Державотворчі процеси в Україні – 1994–2005 рр. Вибори 1994 р. Л. Кучма – Президент України. Діяльність нового складу Верховної Ради. Вибори до Верховної

Ради 1998 р. Президентські вибори 1999 р. Л. Кучма – Президент. Формування більшості у Верховній Раді 2000 р. Вибори до Верховної Ради 2002 р. Вибори Президента України 2004 р. Політичні сили напередодні виборів до Верховної Ради 2006 р. Конституційний процес в Україні. Конституційний процес в кінці 80-х – першій половині 90-х рр.: здобутки, проблеми. Конституційний договір 1995 р. Прийняття Конституції України (1996 р.). Зміни і доповнення до Конституції прийнятті Верховною Радою 2004 р. Економічне життя України в першій половині 90-х років. Спроби реформування економіки та причини їх невдач. Гальмування ринкових реформ. Економічна катастрофа. Страйкова боротьба. Роздержавлення, приватизація та фінансова система. Сучасний стан, проблеми економіки та пошук шляхів їх розв'язання. Основні тенденції розвитку економіки в другій половині 90-х років на сучасному етапі. Фінансова та мікроекономічна стабілізація. Суперечності здійснення аграрної реформи. Проблеми, прорахунки у реформуванні економіки. Пошуки шляхів, їх розв'язання. Етносоціальні процеси та рівень життя населення. Демографічні зміни. Падіння рівня життя населення. Соціальна диференціація суспільства. Міжнаціональні відносини. Етнічні меншини. Духовне розкріпачення і початок національного відродження. Релігійне життя. Культура та духовність. Загальнокультурний процес. Освіта і наука. Преса і книговидавнича справа. Кіно, телебачення, радіо, театр. Фізична культура, спорт. Церковні відносини. Правління В. Януковича. Революція Гідності 2013–2014 рр. Війна Росії проти України 2014–2023 рр. Президентство П. Порошенка. Президентство В. Зеленського.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	У с ь о г о	Кількість годин					
		Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
		у тому числі					
		Л к	С е м .	С. р.	Л е к ц ії	С е м .	С .р.
Модуль 1							
ТЕМА 1. Вступ. Предмет, завдання, значення історії України, її періодизація. Первісно-общинний лад. Найдавніші цивілізації на території України.	15	2	2	3	–	–	8
ТЕМА 2. Виникнення та розквіт Київської Русі. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинське князівство.	14	2	2	3	2	–	5
ТЕМА 3. Українські землі в умовах іноземної колонізації (друга половина XIV – перша половина XVI ст.).	15	2	–	5	–	–	8
ТЕМА 4. Зародження і розвиток українського козацтва. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу.	14	2	2	3	2	–	5

ТЕМА 5. Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст. Відродження української держави. Українські землі в другій половині XVII ст. Поділ Гетьманщини, продовження боротьби за незалежність.	13	2	2	3	2	–	4
ТЕМА 6. Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст. Гетьманщина та землі Правобережної України наприкінці XVII – в першій половині XVIII ст. Українські землі в другій половині XVII ст.	15	2	2	3	–	–	8
ТЕМА 7. Українські землі у складі Російської імперії. Наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Скасування кріпосного права. Буржуазні реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їх проведення в Україні.	16	2	–	5	–	–	8
ТЕМА 8. Україна на початку XX ст. Українська національно-демократична революція.	16	2	2	4	2	–	8
ТЕМА 9. Розвиток України в 1920–1930-ті рр.	15	2	2	5	–	–	8
ТЕМА 10. Україна напередодні та в роки Другої світової війни.	14	2	2	4	2	–	4
ТЕМА 11. УРСР у 1945–1985 рр.	15	2	2	3	–	–	8
ТЕМА 12. Утвердження та розбудова сучасної України	16	2	2	4	2	–	4
Разом за модуль	180	24	20	46	12	–	78
Разом за семестр	180	24	20	46	12	–	78
Разом годин:	180	24	20	46	12	0	78

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навч.	Кількість годин заочн. форма навч.
	Первіснообщинний лад. Найдавніші цивілізації на території України.	2	–
	Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинське князівство.	2	–

Зародження і розвиток українського козацтва. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу.	2	–
Українські землі в другій половині XVII ст. Поділ Гетьманщини, продовження боротьби за незалежність	2	–
Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст. Відродження української держави.	2	–
Українські землі наприкінці XVII – першій половині XVIII ст.	2	–
Україна на початку XX ст.	2	–
Розвиток України в 1920–1930-ті рр. XX ст.	2	–
Україна напередодні та в роки Другої світової війни.	2	–
УРСР у 1945–1985 рр. Утвердження та розбудова сучасної України	2	–
Разом	20	0

*Використання елементів неформального навчання – здобувач серед запропонованих альтернативних форм практичних занять (проходження дотичних до тем модуля онлайн курсів на платформах Прометеус, Освіторія, EdEra та ін.), може обрати один курс, прослухати його і за наявності сертифіката отримати кількість балів, передбачених за конкретну тему.

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача під час вивчення курсу «Історія та культура України» полягає у підготовці реферату про українських письменників, мовознавців, літераторів, інших діячів культури, які емігрували і проживали в іномовному середовищі (1 на вибір).

Обсяг реферату – 12 аркушів А4. Кількість балів, які виставляються за індивідуальне завдання, враховують ступінь розкриття теми, використання достатньої кількості джерел та літератури з теми (не менше п'яти позицій), наявність наукових посилань, дотримання вимог до оформлення (структура індивідуального завдання обов'язково включає: вступ; основні розділи; висновки; список використаних джерел та літератури, за наявності додатки).

6.5. Перелік питань для підсумкового контролю

1. Кам'яний вік.
2. Мідно-бронзовий вік.
3. Племена і народи на Україні раннього залізного віку.
4. Давні слов'яни.
5. Утворення Київської Русі. Перші князі.
6. Володимир Великий і Ярослав Мудрий.
7. Ярославичі і Володимир Мономах.
8. Феодальне роздроблення України-Русі.
9. Монголо-татарська навала.
10. Галицько-Волинська держава.
11. Доля різних українських земель у XIV–XVI ст.
12. Люблінська і Брестська унії та їх наслідки.
13. Зародження козацтва. Перші ватажки.

14. Козацько-селянські війни кінця XVI ст.
15. Козацтво у першій половині XVII ст.
16. Війна під проводом Б. Хмельницького.
17. І. Виговський, Ю. Хмельницький.
18. П. Тетеря, І. Брюховецький.
19. П. Дорошенко, Д. Многогрішний.
20. І. Мазепа, П. Орлик.
21. І. Скоропадський, П. Полуботок.
22. І. Самойлович.
23. Д. Апостол, К. Розумовський.
24. Гайдамаки, опришки.
25. Російсько-турецькі війни другої половини XVIII ст., поділи Польщі.
26. Українські землі під владою Росії у першій половині XIX ст.
27. Західноукраїнські землі у першій половині XIX ст.
28. Суспільно-політичний рух у другій половині XIX ст.
29. Кримська війна і буржуазні реформи на Україні.
30. Політичні партії України на зламі XIX–XX ст.
31. Україна у революції 1905–1907 рр. Столипінські реформи і Україна.
32. Україна у Першій світовій війні.
33. Початок української революції 1917 р. Центральна Рада, українізація війська, преса, партії.
34. I та II Універсали.
35. Статут Генерального Секретаріату і боротьба навколо нього.
36. III Універсал. Конфлікт Центральної Ради і Раднаркому. Проголошення Радянської влади на Україні.
37. Перша війна УНР і Радянської Росії.
38. Брестський мир і його наслідки. Причини і рушійні сили гетьманського перевороту П. Скоропадського.
39. Здобуття і невдачі гетьманської держави 1918 р.
40. Більшовики України. Утворення КПУ.
41. ЗУНР. Закарпаття і Буковина 1918–1919 рр.
42. Друга війна Радянської Росії і УНР. Денікінщина.
43. Радянсько-польська війна 1920 р. Врангелівщина.
44. НЕП. Політика українізації.
45. Соціалістична індустріалізація.
46. Роль УРСР в утворення СРСР.
47. Колективізація сільського господарства.
48. Голодомор 1932–1933 рр.
49. Політичні репресії 1930-х рр.
50. Західноукраїнські землі у 1920–30-х рр.
51. Карпатська Україна.
52. Пакт Молотова – Ріббентропа і доля західноукраїнських земель.
53. Бойові дії 1941–1942 рр.
54. Гітлерівський окупаційний режим і боротьба проти нього.
55. Бойові дії 1943–1944 р.
56. Втрати України у II Світовій війні. Відбудовні процеси після II Світової війни.
57. Хрущовські реформи на Україні.
58. Україна в добу застою. Дисиденти.
59. Перебудовні процеси на Україні. Шлях України до незалежності 1990–1991 рр.
60. Україна в 1992–2023 рр.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: офісні додатки, електронне навчання в середовищі Moodle (<https://moodle.uzhnu.edu.ua/>), сайт електронного навчання УжНУ (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Федака С. Історія України. Т. 11. Перша світова війна та українські визвольні змагання. 1914–1923. Ужгород: ТІМРАНІ, 2023. 232 с.
2. Федака С. Історія України. Т. 12. Міжвоєнна доба. 1923–1938. Ужгород, 2023. 232 с.
3. Федака С. Історія України. Т. 13. Друга світова війна: передумови, хід подій, відлуння. 1938–1954. Ужгород: ТІМРАНІ, 2023. 232 с.
4. Федака С. Історія України. Т.1. Кам'яний вік. Ужгород: ТІМРАНІ, 2020. 232 с.
5. Федака С. Історія України. Т.2. Мідно-бронзовий і початок залізного віку. Ужгород: ТІМРАНІ, 2020. 232 с.
6. Федака С. Історія України. Т.3. Скіфо-антична доба. Ужгород: ТІМРАНІ, 2020. 232 с.

Допоміжна література

7. Багалій Д. І. Нарис історії України. Київ: Час, 1994. 288 с.
8. Бокань В. А., Польовий Л. П. Історія культури України. Київ, 2002. 254 с.
9. Брайчевський М. Ю. Конспект історії України. Київ, 1993.
10. Верстюк В. Ф., Дзюба О. М., Репринцев В. Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. Київ: Наукова думка, 2005. 718 с.
11. Грицак Я. Нарис історії України. Київ: Генеза, 2019. 356 с.
12. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 432 с.
13. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. Київ, 1992.
14. Грушевський М. С. Історія України-Руси: В 11 т. 12 кн. Київ, 1991–1999.
15. Ілюстрована енциклопедія історії України. Видання перероблене, доповнене. Т. 1 (від найдавнішого часу до кінця 18 ст.). Київ: Спалах, 2004. 218 с.
16. Історія України: А–Я: енцикл. довід. / упорядкув. та наук, ред.: І. Підкова, Р. Шуст, І. Гирич. НАН України. Інститут історії України. Київ: Генеза, 2008. Вид. 3 доопр. і доповн. 1520 с.
17. Кондратюк К. Новітня історія України (1945–2020 роки): навч. посібник. Київ–Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 212 с.
18. Кормич Л. І., Багацький В. В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття. Харків: Одиссей, 2001. 479 с.
19. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. Київ, 1996. 463 с.
20. Котляр М. Ф., Яковенко Н. М., Щербак В. О., Смолій В. А., Гуржій О. І. Історія України в особах. ІХ–ХVІІІ ст. Київ, 1993. URL: <https://archive.org/details/istoriiaIXst/page/n3/mode/2up?view=theater>
21. Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С. Історія України. Київ, 2002. 328 с.
22. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: 2016. 493 с.

23. Полторак В. М. Хрестоматія з історії України: хрестоматія для здобувачів першого освітнього рівня «бакалавр» неспеціальних факультетів. Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова, 2020. 164 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29804/1/reader.pdf>
24. Українська культура: лекції за редакцією Д. Антоновича / упор. С. В. Ульяновська; вст. ст. І. М. Дзюби; перед. сл. М. Антоновича. Київ: Либідь, 1993. 592 с.
25. Федака С. Історія України. Т.7. Ординсько-литовська доба. Ужгород, 2021. 232 с.
26. Федака С. Історія України. Т.8. Козацько-шляхетська доба. 1492–1648. Ужгород, 2022. 232 с.
27. Федака С. Історія України. Т.9. Гетьманська доба. Ужгород, 2022. 232 с.
28. Федака С. Історія України. Т.10. Імперська доба. Ужгород, 2022. 232 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

29. Журнал «Культура України»: <http://ku-khsac.in.ua/>.
30. Інформаційний портал Національної бібліотеки ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
31. Наукова бібліотека УжНУ URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>.
32. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
33. Репозитарій УжНУ URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>.
34. Український історичний журнал: <http://uhj.history.org.ua/uk>.